

WWW.CSRSKABUL.COM

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی

د ستراتژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز

تحليل هفته

شماره: ۷۲ (از ۳ الی ۱۰ جوزا ۱۳۹۳ هـ ش)

این نشریه مجموعه تحلیل رویدادهای مهم سیاسی و اقتصادی هفته وار است که به زبان های پشتو، دری، انگلیسی و عربی، توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی تهیه و نشر می گردد، تا نهادهای سیاست گذار از آن استفاده نمایند.

په دې گڼه کې لاندې مطلبونه لولئ:

د چین په شانگهای کې د "سیکا" کنفرانس او افغانستان

- مقدمه ۳
- شالید ۴
- د سیکا غړي هېوادونه په کومو برخو کې همکارۍ لري؟ ۴
- په اقتصادي برخه کې: ۴
- د چاپېریال په ډگر کې: ۵
- په انساني برخه کې: ۵
- نوې ننگونې (تروریزم، د نشه یي توکو قاچاق، د انسانانو قاچاق، د پیسو ناقانوني حوالې، د سپکو وسلو ناچائزه سوداګري): ۵

- ۵ ..... سياسي او نظامي: .....
- ۶ ..... د سیکا وروستی غونډه او چین ته د حامد کرزي سفر
- ۷ ..... پایله: .....

سفر بارک اوباما به افغانستان و برنامه خروج نیروهای امریکایی از کشور

- ۸ ..... مقدمه .....
- ۸ ..... سفر اوباما خلاف عرف دیپلوماتیک و توهین به حاکمیت ملی افغانستان .....
- ۹ ..... اهداف سفر اخیر رئیس جمهور امریکا به افغانستان .....
- ۱۰ ..... برنامه خروج نیروهای امریکایی از افغانستان .....

په هند کې د ولسمشر څرگندونې او د متناقض سیاست دوام

- ۱۲ ..... مقدمه .....
- ۱۲ ..... له ټایم ورځپاڼې سره د حامد کرزي مرکه؛ دوه گونی سیاست .....

د چین په شانگهای کې د "سیکا" کنفرانس او افغانستان

مقدمه

د "سیکا" سازمان د غړو هېوادونو مشران د آسیا په لویه وچه کې د ثبات، سولې او امنیت د ټینګښت په موخه، په هرو څلورو کلونو کې یو ځلې راتولېږي، چې د ادعا له مخې یې، نه یوازې په آسیا؛ بلکې په ټوله نړۍ کې د ثبات، سولې او امنیت ترمنځ قوي تړاو شته دی.

دا مهال ۲۶ هېوادونه د دغه سازمان غړیتوب لري او ۷ هېوادونه او ۴ سازمانونه یې د څارونکو په توګه په غونډو کې ګډون کوي. دغه سازمان د خپلو اساسنامو له مخې د ملي حاکمیت برابروالی، په داخلي چارو کې نه لاسوهنه او د غړیو هېوادونو ترمنځ اقتصادي، ټولنیز او کلتوري همکارۍ، خپلې مهمې موخې ګڼي.

د "سیکا" (CICA)¹ یا د آسیایي هېوادونو تر منځ د متقابلو همکاريو او اعتماد جوړولو د سازمان څلورمه غونډه، تېره اوونۍ د چین په شانگهای ښار کې جوړه شوه، چې د افغانستان ولسمشر حامد کرزي هم ګډون پکې کړی و. د ستراتېژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز د اوونۍ تحلیل بورډ، د دغه سازمان د شالید، د غړو هېوادونو تر منځ د همکاريو برخې، پر افغانستان باندې د دغه سازمان اغېز او په پای کې هم د "سیکا" سازمان په څلورمه سرمشریزه غونډه کې د افغان ولسمشر حامد کرزي پر ګډون رڼا اچولې ده:

¹ Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia

شاليد

د "سيكا" سازمان د جوړولو لومړۍ نظريه د قزاقستان ولسمشر نور سلطان نظربايوف، د ۱۹۹۲ ميلادي كال د اكتوبر پر پېنځمه، د ملگرو ملتونو په عمومي غونډه كې وركړه، چې د ډېرو آسيایي هېوادونو له خوا يې هركلې وشو. وروسته په ۱۹۹۹ ميلادي كال كې په الماتا كې د آسيا د ۱۵ هېوادونو له خوا، چې افغانستان هم گډون پكې درلود، د "سيكا" سازمان اساسي موخې وټاكلې.

په ۲۰۰۲ كال كې د غړيو هېوادونو لومړۍ كانفرانس په الماتا كې جوړ شو، چې د «آلماتا قانون» پكې د دغه سازمان قانون وټاكل شو او د غړيو هېوادونو د ولسمشرانو له خوا لاسليك شو. دا قانون د افغانستان له خوا حامد كرزي لاسليك كړ او د دغه سازمان د ۱۶ هېوادونو مشرانو وويل، چې دا سازمان به د سولې، امنيت او همكاريو په تړاو نوي چانسونه رامنځته كړي. د سيكا سازمان د غړو هېوادونو د مشرانو غونډه په هرو څلورو كلونو كې او د بهرنيو چارو د وزيرانو غونډه يې په هرو دوو كلونو كې جوړېږي، چې د مشرانو لومړۍ غونډه يې په ۲۰۰۲ كال كې، دويمه غونډه يې په ۲۰۰۶ كال كې او درېيمه غونډه يې په ۲۰۱۰ كال كې جوړه شوې وه.

د سيكا غړي هېوادونه په كومو برخو كې همكاري لري؟

د "سيكا" د اساسنامې له مخې، د غړيو هېوادونو ترمنځ په لاندې پېنځو برخو كې همكاري كېږي، ترڅو په سيمه كې د اعتماد جوړونې په برخه كې مثبت گامونه پورته كړي او له بلې خوا سيمه له شخړو او كړكېچونو څخه وژغوري:

1. په اقتصادي برخه كې:

د سيكا د ۲۰۰۴ كال د كتلاک له مخې، په اقتصادي برخه كې بايد غړي هېوادونه د تجارت او اقتصاد لپاره يو گډ ډيټابېس جوړ كړي، په شكلي مالياتي تبادلو كې له يو بل سره معلومات شريك كړي، د ناقانونه مالياتي پروسو مخه ونيسي، غړي هېوادونه په خپلو سيمو كې د هغو طبيعي حوادثو په هكله معلومات شريك كړي، چې د دوی گاونډيان اغېزمنوي، د هېوادونو د مشرانو او مسؤلينو ترمنځ د معلوماتو تبادلې ترڅو په هېواد كې نړيوال توريزم ته وده وركړي او د دغو مسؤلينو ترمنځ همغږي رامنځته كړي، د حوادثو د مدیریت په هكله له يو بل سره خپلې تجربې او معلومات شريكول او خپلمنځي گډې پروژې پر كار اچول يې په اقتصادي برخه كې د همكاري اړخونه دي.

2. د چاپېريال په ډگر کې:

غړي هيوادونه به په گډه سره د چاپېريال ساتنې په برخه کې نه يوازې دا چې پروگرامونه به جوړوي بلکې پلي کوي به يې هم، په تېره بيا په سرحدي سيمو کې.

3. په انساني برخه کې:

غړي هيوادونه بايد له يو بل سره د انساني قاچاق په هکله نه يوازې دا چې معلومات شريک کړي، بلکې د ختمولو لپاره به يې هم هڅې کوي. غړي هيوادونه بايد له يو بل سره د نرم ځواک په زياتولو کې هم برخه واخلي، لکه محصلينو ته د بورسونو ورکول او خپل محصلين نورو غړيو هيوادونو ته لېږدول.

4. نوې ننگونې (تروريزم، د نشه يي توکو قاچاق، د انسانانو قاچاق، د پيسو ناقانوني حوالې، د سپکو

وسلو ناجائزه سوداگري):

غړي هيوادونه بايد د خپلو ملي قانونو له مخې د تروريزم د له منځه وړلو لپاره په خپلو کې همکاري وکړي او د سخت دريځو او بېلتون غوښتونکو عملونو مخنيوی وکړي. غړي هيوادونه به د تروريزم، بېلتون غوښتنې او تجزيې، سخت دريځې او د منظمو مجرمينو پر خلاف جگړه کې نه يوازې دا چې له يو بل سره معلومات شريکوي، بلکې د دوی پر خلاف د جگړې لپاره به ميکانيزمونه هم رامنځته کوي. غړي هيوادونه به له يو بل سره د نشه يي توکو د ختمولو، انساني قاچاق، د پيسو ناقانونه حوالې او د نورو زيان رسونکو موادو پر خلاف اقدامات کوي. غړي هيوادونه بايد د تمدنونو د جگړې پر خلاف له يو بل سره د تمدنونو ترمنځ خبرو اترو ته وده ورکړي.

5. سياسي او نظامي:

د تلپاتې ثبات او په نظامي-سياسي ډگر کې خپلمنځي اعتماد پياوړي کول، او که د غړيو هيوادونو امنيتي گټې په پام کې ونيول شي، نو غړي هيوادونه لاندې اقدامات ترسره کولای شي:

غړي هيوادونه دې ناظرين خپلو نظامي ترمينونو ته راوبلي. له يو بل د جگړو او نظامي چارواکو سره تبادله کول. د غړيو هيوادونو د نظاميانو له خوا د يو بل په ملي رخصتو او په کلتوري او ورزشي پېښو کې ونډه اخېستنه.

د سیکا وروستی غونډه او چین ته د حامد کرزي سفر

افغان ولسمشر حامد کرزي تېره اوونۍ چین ته څلور ورځنی سفر درلود، چې یوازې دوه ورځې پکې د سیکا غونډې واخستلې. په دې سفر کې کرزي د چین د ځینې لوړ پوړو چارواکو ترڅنګ، له خپل چینیایي سیال سره هم وکتل.

د چین رئیس جمهور "شي جن پېنگ" یو ځل بیا د چین دوستانه چلند ته ګوته ونيوله او ویې ویل، چې له نړیوالو او سیمه ییزو تحولونو پرته به، چین له افغانستان سره خپلې ملګرې اړیکې روانې وساتي او له افغانستان سره به په لوړه کچه تبادلې وکړي، په بېلابېلو برخو کې به خپله همکاري زیاته کړي، د ورېښمو لارې په طرحه کې به خپلې کمپنۍ وهڅوي، چې په افغانستان کې پانګونه وکړي، او له افغانستان سره د درېیو شیطاني ځواکونو پر خلاف په جګړه کې به همکاري وکړي، چې بېلتون غوښتنه او تجزیه، افراطیت، او ترهګري ده. "شي جن پېنگ" د خبرو په جریان کې دا هم وویل، چې چین د یوه واحد، باثباته، پرمختلونکي او ملګري افغانستان هیله لري.

د چین د ولسمشر د خبرو په ځواب کې حامد کرزي د دواړو هېوادونو د ورورولۍ اړیکو هرکلی وکړ او چین یې یو ډاډمن ګاونډی وباله. ترڅنګ یې وویل، چې افغانستان پر دې باوري دی، چې پرته له دې چې په ټاکنو کې به څوک بریالی راووخې، هېواد به یې له چین سره په راتلونکو کلونو کې نژدې اړیکې ولري. نوموړي له چین څخه هیله څرګنده وکړه، چې د افغانستان په ثبات، سولې او پرمختګ کې به رغنده رول ولوبوي.

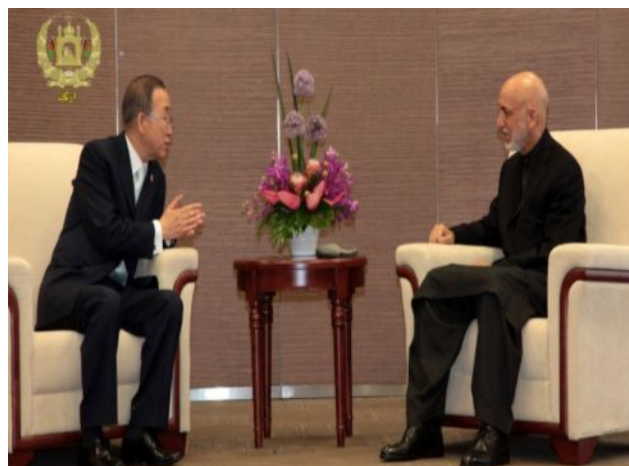
داسې ښکاري، چې د سیکا څلورمه غونډه به د آسیایي هېوادونو ترمنځ خپلمنځي باور پیاوړی کړي او شخړې به د خبرو اترو له مخې حل کړي.

چین به، چې له ۲۰۱۴ کال څخه تر ۲۰۱۶ کال پورې یې د دغه سازمان مشري ترلاسه کړه، په سیمه کې خورا مهم رول ولوبوي، هغه هم په داسې مهال کې چې امریکایان به پکې له افغانستان څخه خپل سرتېري باسي. ورته څرګندونې او هیلې د ملګرو ملتونو سرمنشي بانکي مون هم کړې دي، چې دی د چین له مشري سره ډېرې هیلې تړي.

پایله:

له پورته شنې جوته شوه، چې که د "سیکا" (CICA) سازمان اساسي موخې او اهداف په سمه توگه پلي شي، نو د افغانستان په چارو کې رغنده رول لوبولی شي.

افغانستان چې له خپلو گاونډیانو سره په شخړو او کړکېچونو کې ښکېل دی، د دغه سازمان د همکارۍ د ډگرونو له مخې کېدای شي، چې د افغانستان او د گاونډیانو ترمنځ د باور فضا رامنځته شي. ترڅنګ یې له غړيو هېوادونو سره د سیمې د ثبات، سولې او پرمختګ په اړه چټک گامونه پورته کړي او افغانستان به د دې سازمان د سیمې د ثبات، سولې او پرمختګ لپاره کلیدي رول ولوبوي. او سیمه به هم، چې د دغه مثلث (سولې، امنیت او پرمختګ) خپلولو ته ډېره اړتیا لري، په افغانستان کې رغنده رول ولوبوي.

سفر بارک اوباما به افغانستان و برنامه خروج نیروهای امریکایی از کشور

مقدمه

بارک اوباما رئیس جمهور امریکا، بدون اطلاع قبلی مقامات افغان به افغانستان سفر کرد و از حامد کرزی خواست تا با حضور در پایگاه نظامی "بگرام" با وی در این پایگاه دیدار کند که این درخواست توسط حامد کرزی رد شد و بدون دیدار با هیچ مقام رسمی افغانستان، به سفر خود خاتمه داد.

رئیس جمهور امریکا پس از این سفر خود اعلام کرد که ۹۸۰۰ سرباز امریکایی پس از اتمام عملیات جنگی در افغانستان تا پایان سال ۲۰۱۴ میلادی، در این کشور باقی خواهند ماند و این سربازان هم به تدریج از افغانستان خارج می‌شوند و تنها ۱۰۰۰ سرباز، پس از سال ۲۰۱۶ در پایگاه بگرام باقی خواهند ماند.

این سفر رئیس جمهور امریکا از دیدگاه اصول مناسبات بین الملل و عرف دیپلماتیک چگونه بود؟ چه اهدافی را در این سفر دنبال می‌کرد؟ و چه پیامی را با این سفر خود، به مقامات افغان رساند؟ همین موضوع را مورد تحلیل هفته در مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی تحلیل کرده است:

سفر اوباما خلاف عرف دیپلماتیک و توهین به حاکمیت ملی افغانستان

سفر رییس جمهور یک کشور به یک کشور دومی، بدون ملاقات با همتای دولت میزبان چه معنا دارد؟ آیا از دیدگاه اصول مناسبات بین الملل، سفر رییس جمهور یک کشور به کشور دیگر، بدون هماهنگی با دولت میزبان توجیه پذیر است؟

این اولین سفر رئیس جمهور امریکا نیست که بدون اطلاع قبلی مقامات افغان صورت می‌گیرد، بلکه پیش از این نیز همچو سفرهای بدون مقدمه، در طول چند سال گذشته صورت گرفته است. یک بار دیگر نیز اوباما در سال ۱۳۹۱ خورشیدی، شب هنگام به کابل آمد و آقای کرزی را برای امضای پیمان همکاری‌های استراتژیک میان دو کشور، به میدان هوایی بگرام احضار کرد.

سفر اوباما به افغانستان و خواست وی برای اینکه کرزی برای دیدنش به پایگاه بگرام برود، نه تنها خلاف عرف دیپلماتیک است بلکه توهین به حاکمیت ملی افغانستان و شخص رئیس جمهور کرزی نیز به شمار می‌رود، ضمن اینکه اوباما در سفر مخفیانه خود به افغانستان، تمام اصول بین المللی را در مقابل یک کشور زیر پا گذاشت؛ برخورد متقابل حامد کرزی به رفتار غیردیپلماتیک اوباما ستودنی و جوابی خوبی برای زورگویی‌هایی امریکا است.

پرسش این است که چرا کسی در زمینه این رفتار توهین آمیز امریکا سخن به زبان نمی‌آورد؟ بسیار جای تعجب است که رسانه‌های مزدور امریکا اعلام کردند که اوباما به کابل می‌آید و با رئیس جمهور کرزی هم دیداری نخواهد داشت، در حالی که قبلاً تقاضای این دیدار شده بود و از طرف کرزی رد شده بود، ولی رسانه‌های طرفدار امریکا با این خبر شان می‌خواستند بگویند که گویا اوباما نمی‌خواست با کرزی دیداری داشته باشد، نه اینکه از طرف کرزی رد شده باشد. این هم یکی از مسائلی بوده که متأسفانه وابسته‌گی بعضی از رسانه‌های افغانی را با امریکا نشان می‌دهد و باید به عمر چنین رسانه‌ها پایان داده می‌شد، اما چون آنها از طرف امریکا حمایت می‌شوند، به نظر نمی‌رسد که چنین کاری برای حکومت افغانستان ممکن باشد.

از سوی دیگر اوباما زمانی وارد افغانستان شد که موضوع شنود مکالمات تلففونی مردم افغانستان از سوی امریکایی‌ها، موضوع اصلی جلسه کابینه بوده و دولت افغانستان آن را نقض صریح حاکمیت ملی خود خوانده است. بهانه نصب این دستگاه‌ها در مراکز شبکه‌های مخابراتی، مبارزه با قاچاق مواد مخدر خوانده شده؛ اما این مسئله‌ای است که متأسفانه در یک کشوری که استقلال نداشته باشد، رخ می‌دهد و این نشانه عدم استقلال و وابسته‌گی کشور به امریکا است و نیروهای امریکایی هیچگاه حریم خصوصی مردم افغانستان را رعایت نکرده‌اند.

اهداف سفر اخیر رئیس جمهور امریکا به افغانستان

هدف سفر از پیش اعلام نشده اوباما به افغانستان، بزرگداشت از سربازان امریکایی در این کشور اعلام شد. اما این تنها ظاهر قضیه بوده و این دیدار نخستین بازدید او از افغانستان در دو سال گذشته است و درست در زمانی صورت می‌گیرد که انتخابات افغانستان به دور دوم رفته است؛ و در کنار آن بعد از این سفر خود برنامه خروج نیروهایش از افغانستان را اعلام کرد.

اوباما با این سفر خود هشدارهایی را به دو نامزد انتخابات ریاست جمهوری افغانستان داد. پیام روشن کاخ سفید برای دو نامزد حاضر در رقابت انتخابات ریاست جمهوری این بود که میزان خودمختار بودن کاخ سفید در قبال افغانستان را درک کنند و بدانند که اوباما بدون اطلاع قبلی می‌تواند وارد پایگاه بگرام - که آن را بخشی از خاک خود تصور می‌کند - شده و برای نظامیان مستقر سخنرانی کند و دیدار رسمی با هیچ مقام افغان هم نداشته باشد. با آنکه شایعه‌ای نیز وجود دارد که اوباما با یکی از نامزدان پیش‌تاز ریاست جمهوری که امضای سند امنیتی با امریکا را از اولویت‌های حکومت خود می‌خواند، نیز دیداری داشته است.

هرچند اوباما هدف از این سفر را نه نظارت بر تامین امنیت افغانستان در آستانه برگزاری دور دوم انتخابات ریاست جمهوری، بلکه تجلیل از نظامیان مستقر در افغانستان دانسته و به آن‌ها گفته که امنیت و مشارکت مردم افغانستان در انتخابات دستاورد حضور نظامی آمریکا است. اگر این امنیت قابل تقدیر باشد، وای به حال مردم افغانستان با این امنیت!

نکته دیگری که اوباما در سخنرانی‌اش به آن اشاره کرد، این بود که "افغانستان آرزوی عالی و سرزمین ایده‌آلی نخواهد بود، و بی‌نقص کردن آن نیز مسوولیت آمریکا نیست". اگر چنین باشد، پس چرا وقتیکه امریکایی‌ها در سال ۲۰۰۱ میلادی به افغانستان لشکرکشی می‌کرد، سخن از ساختن یک سرزمین رویایی می‌زدند؛ اما اکنون که جای پای خود را در منطقه محکم ساختند، همه جنایات و غارت‌های خود را انجام دادند، خون هزاران فرد بی‌گناه را ریختند، به حریم خصوصی مردم افغانستان تجاوز کردند، می‌گویند ساختن افغانستان وظیفه ما نیست!

امریکایی‌ها وقتیکه به افغانستان آمدند و با واقعیت‌های افغانستان روبه رو شدند و اشتباهاتی بزرگی را خودشان مرتکب شدند، حالا به این نتیجه رسیدند که نه دموکراسی می‌تواند در افغانستان به آن شکلی کارآمد باشد و نه هم مسائلی چون حقوق زن و حقوق بشر که آنها بر آن تأکید دارند و خودشان هم بیشتر این حقوق را پایمال کردند. امریکایی‌ها به دلیل اعمالی که در افغانستان انجام دادند، مجبور به ترک افغانستان شده‌اند، چنانچه برنامه اخیر خروج نیروها نیز اعتراف به شکست است که می‌گویند بعد از سال ۲۰۱۶ افغانستان را ترک می‌کنیم.

برنامه خروج نیروهای امریکایی از افغانستان

هدف دیگری که اوباما در این سفر خود دنبال می‌کرد، جلب توجه به افغانستان بود و در بگرام به سربازان خود وعده داد که برنامه کاخ سفید برای خروج نیروهایش را در روزهای آینده اعلام خواهد کرد. اوباما گفت که جنگ در افغانستان امسال به پایان می‌رسد و در حقیقت مردم امریکا را به این مسئله متوجه ساخت.

اوباما در این سفر خود گفت که نیروهای افغان توانایی دفاع از افغانستان را دارند و هدفش این بود که زمینه را به اعلام برنامه ای که ۹۸۰۰ سرباز در افغانستان باقی خواهند ماند، مساعد بسازد؛ چون شماری از اعضای کنکره آمریکا و بعضی از سناتوران، مخالف این مسئله بودند و می گفتند که تعداد سربازان باید بیشتر باشد.

مسئله قابل دقت هم در سخنان بارک اوباما این بود که این سربازان تا سال ۲۰۱۶ در افغانستان باقی خواهند ماند و بعد از آن به صورت کامل افغانستان را ترک می کنند، به معنای اینکه بعد از آن سربازان امریکایی در پایگاه های شان در افغانستان باقی نخواهند ماند و در آن زمان تنها یک پایگاه نیروهای امریکایی وجود خواهند داشت. اما پیش از این ۹ پایگاهی را خواسته بودند و در قرارداد امنیتی که مصوبه اش هم نشر شد، خواست ۹ پایگاه را کرده بودند، ولی حالا این مسئله هم منتفی است که می تواند برای مردم افغانستان امیدوار کننده باشد. اگر امریکا در این سخن خود صادق باشد، سال ۲۰۱۶ سال پایان حضور نیروهای امریکایی در افغانستان خواهد بود و اگر تا آن زمان پروسه صلح به موفقیت به پیش برود و یک حکومتی به وجود بیاید که برای تمامی مردم افغانستان شامل باشد، آن زمان نیازی به جنگ داخلی در افغانستان نمی ماند.

اگر امریکا صداقت داشته باشد، جای امیدواری است؛ اما تجربه نشان داده که بالای امریکایی ها اعتماد کردن درست نیست، چون رسیدن امریکایی ها به این مرحله نیز بخاطر مقاومت و پافشاری بر خروج کامل نیروهای امریکایی است که از سوی مخالفین مسلح وجود داشته است، اگر این مقاومت وجود نمی داشت و کدام خطری سربازان امریکایی را تهدید نمی کرد، مدت ها قبل شمار نیروهای امریکایی که باید در افغانستان باقی می ماند، مشخص می شد.

به گفته اوباما اجرای این برنامه دو ساله کاخ سفید وابسته به امضای توافق نامه امنیتی میان کابل و واشنگتن است، اما این سفر اوباما و این نوع برخورد امریکا نشان می دهد که این کشور برای ماندن یا نماندن در افغانستان نیز نیاز به اجازه مقامات این کشور ندارد و امضای توافقنامه امنیتی نیز نیاز به اجازه هیچ مقام افغان ندارد. تنها مانعی که وجود دارد، پیوند موضوع افغانستان با مسائل منطقوی است که به گونه مثال دوام حضور غیرقانونی امریکا در افغانستان، با مسئله اکر این ارتباط می گیرد و روس ها آنرا برای غرب دلیل می آورد.

په هند کې د ولسمشر څرگندونې او د متناقض سیاست دوام

مقدمه

افغان ولسمشر هم د نورو سارک غړو هېوادونو د مشرانو په څېر، د نوي هندي لومړي وزير، نريندرا مودي د لورې په مراسمو کې د گډون په موخه، هندوستان ته ولاړ. د ولسمشر حامد کرزي دا سفر داسې مهال ترسره شو، چې يوازې څو ورځې مخکې په هرات کې د هند پر کونسلگرۍ وسله وال برید وشو. طبيعي ده، چې د کونسلگرۍ برید پر سفر سيوری غوړولی و؛ خو حامد کرزي په هند کې د دغه هېواد له ټايم ورځپاڼې سره يوه مرکه کړې، چې د ستراتېژیکو او سيمه ييزو څېړنو مرکز د تحليل هفتې بورډ يې په اړه شننه کړې ده:

له ټايم ورځپاڼې سره د حامد کرزي مرکه؛ دوه گونې سياست

ولسمشر کرزي په دې مرکه کې ويلي: «...ماته لوېديزو استخباراتو د حمله کونکو ټېلېفون شمېرې هم راکړې دي، دوی ماته د لشکر طيبه نوم راکړی دی...». کرزي زياته کړه: «...مگر زه نه شم ويلي، چې د پاکستان امنيتي ادارې دې پکې ښکېلې وي». افغان ولسمشر له پاکستانه غواړي، چې د دغسې بریدونو مخنيوی وکړي. ولسمشر له دې نظريې سره هوکړه لري، چې دغه برید دې له پاکستان سره تړاو درلود. حامد کرزي د لومړي وزير نواز شريف پر نيت ښک نظر څرگند کړ، چې دی د افغانستان او هند لپاره ښه نيت لري. افغان ولسمشر په دې مرکه کې د تېر په څېر ويلي، چې د پاکستان له همکارۍ پرته، سيمه سولې ته نه شي رسېدلی.

په تېرو ديارلسو کلونو کې افغان حکومت تل د يوه علمي، منطقي او مدون بهرني سياست د نه شتون له امله، له ډېرو ستونزو سره مخ دی. همدا د بهرني سياست نه شتون به وي، چې د انگلستان د بهرنيو چارو پخواني وزير

"جېک سټرا" د ښاغلي کرزي په اړه ويلي وو، چې «کرزی د هر مجلس په طبیعت غږیږي!» داسې ښکاري چې ښاغلي سټرا دې ولسمشر کرزی ښه پېژندلی وي.

د ولسمشر د پورتنۍ مرکې ټولې برخې هندي حکومت او ولس ته په زړه پورې دي. نیوکه پر دې نه ده، چې کرزی دې هندیان نه خوشالوي؛ خبره دا ده، چې کاش افغانستان د خپلو اوږدمهاله گټو او مجبوریتونو په پام کې نیولو سره، د یوه منطقي بهرني سیاست خاوند وای. ستونزه دا ده، چې افغان ولسمشر له خپل ځانگړي عادت سره سم، په هند کې کړې خبرې ډېر ژر هېروي او پر ځای یې متفاوت څه چې، شاید ان متضاد دریځ ونیسي. دا هغه څه دي، چې په تېرو دولسو کلونو کې په تکراري ډول پېښ شوي دي. ښاغلی کرزی که له پاکستانی جیو ټلويزیون سره مرکه کوي، هغوی ته ډاډ ورکوي، چې که د امریکا په گډون هر څوک پر پاکستان یرغل کوي، نو دی به له پاکستان سره وي! دا مشکله څه، چې ناممکنه ده چې کرزی دې هم مهاله، هم له هند او هم له پاکستان سره تودې او نژدې اړیکې ولري. که دا ناممکن وي، دا نو بیا ممکنه ده، چې یوې خوا ته هم ډېر تمایل ونه کړي. که د ولسمشر کرزي دا تحلیل و منو - کوم چې حالاتو ناسم ثابت کړی - چې د سولې په بهیر کې د پاکستان رول ډېر حیاتي دی، بیا نو دا پورته خبرې د افغانستان له ملي گټو سره په ټکر کې دي. ښاغلي کرزي د مرکې په پای کې یو ځل بیا د سولې په بهیر کې د پاکستان پر رول ټینگار کړی، هغه رول چې پاکستان یې تل په لټه کې وي او د افغانستان دولت یې وړیا وربښي.

که ښاغلی کرزی واقعاً په همدې باور وي، چې له پاکستان پرته له افغان طالبانو سره د سولې خبرې کومې مطلوبې پایلې ته نه شي رسېدلی، بیا نو د افغانستان په کړکېچ کې د پاکستان رول کلیدي دی او باید چې افغان دولت په هېڅ صورت، د هند غوندې پاکستان ضد هېواد سره دومره خور نه شي.

دغه حالت چې دا تېر دیارلس کلونه پکې تېر شول، چې له یوې خوا پاکستان ته په غوښتنه رول قایلېدل او له بلې خوا بیا په هند کې پر پاکستان نیوکې، دا نو هغه متناقض سیاست دی، چې افغانستان یې نه د پاکستان باعتباره دوست کړ او نه هم د هند ستراتېژیک ملگری. پای

